

Opdrachtgever

SZW

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Opdrachtnemer

APE: L.J.M. Aarts en N. de Groot

Onderzoek

Wetenschappelijke opzet experiment

Wajong

Startdatum – 1 september 2010

Einddatum – 1 september 2010

Categorie

Wets- en beleidsevaluatie

Wetenschappelijke opzet Wajongexperiment

Doel en vraagstelling

na gaan hoe het experiment in de uitvoering van de Wajong door gemeenten en UWV opgezet kan worden.

Conclusie

In de gewijzigde wet (nWajong) staat het perspectief op arbeid centraal en niet zoals voorheen de arbeidsbeperking. De nWajong beoogt primair jongeren met beperkingen te ondersteunen bij vinden en behouden van werk. De uitvoering van de Wajong gebeurt door UWV, onder de directe verantwoordelijkheid van de minister van SZW. De nWajong voorziet in de mogelijkheid om bij wijze van experiment gemeenten die zich daarvoor aanmelden in de gelegenheid te stellen om de Wajong voor nWajongers in de werkregeling uit te voeren. Een dergelijk experiment is erop gericht inzicht te krijgen in de mate waarin de doeltreffendheid van de arbeidsinschakeling van Wajongers in de werkregeling zou kunnen worden verhoogd door de praktische uitvoering bij gemeenten te leggen met gebruikmaking van (financiële) prikkels. Het onderzoek doet een voorstel voor de opzet van dit experiment

Link naar bestand

<http://www.onderzoekwerkeninkomen.nl/rapporten/j79fhg1k>

Wetenschappelijke opzet Wajong experiment

L.J.M. Aarts
N. de Groot

Onderzoek in opdracht van het ministerie van SZW
© Aarts De Jong Wilms Goudriaan Public Economics bv (APE)

Den Haag, oktober 2010

INHOUD

1	INLEIDING	3
2	DOEL	4
3	WAT WORDT VAN DE GEMEENTEN VERWACHT?	5
	3.1 Uitvoering	5
	3.2 Monitoring	6
4	VORMGEVING VAN HET EXPERIMENT	8
	4.1 Looptijd	8
	4.2 Deelname	8
	4.3 Controlegroep	9
	4.4 Bekostiging	11
	4.5 Tijdschema experiment	14
5	RESPONS EN SELECTIVITEIT	16
	5.1 Respons	16
	5.2 Selectiviteit	18
6	OPZET VAN DE ANALYSES	20
	6.1 Operationalisering doelvariabelen	20
	6.2 Controlevariabelen	22
	6.3 Overzicht van gegevensbronnen	23
	6.4 Overzicht van te gebruiken analysemethoden	24
	6.5 Econometrische analyses	26

1 INLEIDING

Het kabinet wil jongeren met beperkingen ondersteuning bieden bij het vinden en behouden van werk. Om de arbeidsparticipatie van jonggehandicapten te bevorderen heeft het kabinet voorgesteld om de Wajong te wijzigen. De wijziging is per 1 januari in werking getreden. In de gewijzigde wet (nWajong) staat het perspectief op arbeid centraal en niet zoals voorheen de arbeidsbeperking. De nWajong beoogt primair jongeren met beperkingen te ondersteunen bij vinden en behouden van werk. De uitvoering van de Wajong gebeurt door UWV, onder de directe verantwoordelijkheid van de minister van SZW. De nWajong voorziet in de mogelijkheid om bij wijze van experiment gemeenten die zich daarvoor aanmelden in de gelegenheid te stellen om de Wajong voor nWajongers in de werkregeling uit te voeren. Een dergelijk experiment is erop gericht inzicht te krijgen in de mate waarin de doeltreffendheid van de arbeidsinschakeling van Wajongers in de werkregeling zou kunnen worden verhoogd door de praktische uitvoering bij gemeenten te leggen met gebruikmaking van (financiële) prikkels.

SZW is gestart met de voorbereiding van dit experiment en heeft APE gevraagd een wetenschappelijke opzet te maken voor het experiment. Dit heeft geleid tot de voorliggende opzet.

2 DOEL

Het doel van het experiment is om inzicht te krijgen in de mate waarin de doeltreffendheid van de arbeidsinschakeling van Wajongers in de werkgeregeling wordt verhoogd zowel op het gebied van de toetreding tot de reguliere arbeidsmarkt als op het gebied van de stabiliteit van de arbeidsinschakeling, door de uitvoering van de Wajong bij gemeenten te leggen met gebruikmaking van met de WWB vergelijkbare financiële prikkels richting gemeenten.

De kernvraag waarop het experiment antwoord moet geven luidt:

Kunnen gemeenten de re-integratiebemiddeling van jonggehandicapten beter, sneller en goedkoper dan het UWV?

Het experiment is gericht op een praktische, feitelijke vraag. Het experiment meet de inspanningen en resultaten op de nWajong van UWV en van gemeenten. Uit de vergelijking tussen UWV en gemeenten moet blijken of gemeenten de re-integratiebemiddeling van jonggehandicapten beter, sneller en goedkoper uitvoeren dan UWV. De vraag waarom gemeenten eventueel een betere prestatie leveren wordt niet expliciet gesteld. Als zou blijken dat gemeenten betere prestaties leveren dan UWV dan zou dat het gevolg kunnen zijn van de financiële prikkel die bij UWV ontbreekt en die in het experiment is ingebouwd om de voorwaarden gelijk te trekken met de WWB. Maar het is even goed denkbaar dat een dergelijk prestatiever-schil zou worden veroorzaakt door heel andere factoren, bijvoorbeeld een kleinere afstand tussen uitvoerder en cliënt of een speciale verhouding tussen uitvoerder en werkgevers waarbinnen uitruil op andere dossiers (bijvoorbeeld vestigingsvergunningen, aanbestedingen) mogelijk is. Om een kwantitatieve schatting te maken van het enkele effect van de financiële prikkel zou de opzet van het experiment anders moeten zijn en langer moeten lopen. Het zou bovendien een stuk ingewikkelder worden.

3 WAT WORDT VAN DE GEMEENTEN VERWACHT?

3.1 Uitvoering

De deelnemende gemeenten nemen de hele uitvoering van de nWajong op zich voor alle nieuwe nWajongers in de werkregeling vanaf de startdatum van het experiment, met uitzondering van de medische en arbeidskundige keuring bij de beoordeling van de aanvraag. Daarvoor blijft UWV verantwoordelijk. UWV continueert ook in de deelnemende gemeenten de werkzaamheden voor jongeren voordat zij eventueel in de nWajong komen, zoals voortrajecten en netwerkactiviteiten. Dit zorgt ervoor dat er een zuivere experimentsetting gecreëerd wordt.

Ook bij wijzigingen in de ernst van de aandoening bepaalt UWV wat daarvan de gevolgen zijn voor de status van de betreffende Wajonger.

In de voorbereidende fase stellen de gemeenten samen met UWV een implementatieplan op. Gemeenten en UWV moeten duidelijke procesafspraken maken in het implementatieplan. Onderwerpen die in het implementatieplan aan bod moeten komen zijn:

- de verhouding van het experiment enerzijds en de werkpleinvorming en integrale dienstverlening anderzijds;
- de benadering van werkgevers;
- de benadering van onderwijsinstanties;
- de ICT-faciliteiten ter registratie van de benodigde Wajonggegevens;
- eventuele inschakeling door deelnemende gemeenten van UWV-personeel;
- de levering van gegevens tussen UWV en deelnemende gemeenten;
- de levering van gegevens aan de onderzoekers en SZW door UWV en deelnemende gemeenten;
- de markering dat elke nWajonger die onder een deelnemende gemeente valt, dezelfde rechtsbescherming geniet en dezelfde rechten en plichten heeft als een nWajonger die door UWV wordt bediend;

Het plan moet worden goedgekeurd door SZW.

De gemeente is verantwoordelijk voor de hele uitvoering. De gemeente berekent de uitkering, verricht de betaling, doet het casemanagement, is verantwoordelijk voor de handhaving, verstrekt de re-integratievoorzieningen, verstrekt de eventuele leefvoorzieningen, ondersteunt bij het zoeken naar werk en alle andere voorkomende uitvoeringstaken.

De rechten van de nWajongers in de deelnemende gemeenten zijn precies gelijk aan die van de nWajongers die onder de verantwoordelijkheid van UWV vallen. En ook de rechtsbescherming van de nWajongers in de deelnemende gemeenten is exact gelijk aan die van andere nWajongers. Dit betekent dat de gemeente bij de uitvoering van de nWajong minder mogelijkheid heeft voor eigen beleid dan bij de uitvoering van de WWB, Voor iedere nWajonger moet bijvoorbeeld een participatieplan opgesteld worden. Dergelijke procedures horen juridisch tot de nWajong en moeten daarom ook door de gemeenten uitgevoerd worden.

3.2 Monitoring

Van de deelnemende gemeenten worden enige extra inspanningen verwacht die verband houden met het experimentele karakter van hun verantwoordelijkheden voor nWajongers in de werkregeling.

Het betreft met name de registratie van de voortgang van het casemanagement, de overige gegevens kunnen de onderzoekers uit andere bronnen halen.

De gemeenten moeten per cliënt dezelfde gegevens vastleggen als UWV (zie pagina 23 voor een overzicht).

- Zij moeten cliënttevredenheidsonderzoeken (doen) uitvoeren met exact dezelfde vraagstelling en selectiemethode als UWV.
- Zij moeten werkgeverstevredenheidsonderzoeken (doen) uitvoeren met exact dezelfde vraagstelling en selectiemethode als UWV.
- Zij worden geacht deel te nemen aan ten minste twee webenquêtes, een bij de start en een aan het eind van het experiment. De enquêtes zijn gericht op het verzamelen van procesgegevens (implementatie van het experiment, voorbereiding, voortgang) en gegevens over de kwaliteit en intensiteit van de samenwerking met interne en externe partners in de keten. De uitvraag van gegevens over de ketensamenwerking wordt inhoudelijk afgestemd op de enquêtes van de Divosa-monitor.
- Zij moeten de ingezette re-integratietrajecten en de kosten hiervan (inclusief gesubsidieerde arbeid) registreren
- Zij moeten de resultaten in termen van werk registreren

- De onderzoekers moeten toegang kunnen krijgen tot (geanonimiseerde) participatieplannen van nWajongers

Bij deelname aan het experiment verplicht de gemeente zich contractueel aan de levering van de gevraagde gegevens gedurende het gehele experiment. SZW dient gemeenten hiertoe te verplichten.

4 VORMGEVING VAN HET EXPERIMENT

4.1 Looptijd

De looptijd van het experiment is drie jaar, bijvoorbeeld van 1 januari 2011 tot 1 januari 2014. De looptijd moet minimaal enkele jaren duren om verschillende redenen. Ten eerste heeft de ervaring met de WWB geleerd dat het de gemeenten enige tijd kost om aan nieuwe verantwoordelijkheden te wennen en de organisatie daarop aan te passen. Daar komt bij dat de gemeenten te maken krijgen met een nieuwe doelgroep waarvoor ook nieuwe expertise nodig is. Het duurt dus enige tijd voordat het volle effect van het experiment zichtbaar wordt. Ten tweede kan de invloed van de conjunctuur op de plaatsingskansen van nWajongers beter in beeld worden gebracht als de looptijd langer is. Ten derde is een lange looptijd nodig om het effect op de duurzaamheid en stabiliteit van de arbeidsparticipatie te onderzoeken.

Tot op zekere hoogte geldt dat het experiment meer informatie oplevert naarmate de looptijd langer is. Verlenging van de looptijd tot bijvoorbeeld vier of vijf jaar leidt echter niet tot een evenredige toename van kennis omdat veel van de gevraagde informatie al eerder geleverd kan worden. Daar staat tegenover dat de politiek voorkeur heeft voor een korte looptijd, Het een tegen het ander afwegend is de conclusie dat er bij een looptijd van drie jaar een goede balans is tussen het belang van de tijdigheid en de informatiewaarde van het experiment.

4.2 Deelname

Deelname aan het experiment staat open voor elke gemeente. SZW verspreidt een oproep aan kandidaat deelnemers om zich aan te melden voor nader te bepalen datum.

Met de deelnemers sluit SZW een overeenkomst tot dienstverlening.

Als na sluiting van de inschrijftermijn blijkt dat de samenstelling van de experimentgroep onvoldoende representatief is, volgt halverwege het eerste jaar een tweede oproep. Gemeenten die zich later aanmelden voor het experiment stromen een of twee jaar later in. De waargenomen periode voor deze gemeenten is weliswaar korter, maar de extra experimentgemeenten hebben toch voldoende toegevoegde waarde omdat zij de representativiteit van de experimentgemeenten vergroten.

Een deelnemende gemeente doet de uitvoering van de nWajong voor alle nWajongers in de werkregeling binnen de gemeente. Een alternatief voor deze opzet is er een waarbij de deelnemende gemeente de ene helft van de nieuwe nWajongers onder haar hoede neemt en UWV de andere helft. Om een aantal redenen is niet voor deze optie gekozen:

- in kleinere experimentgemeenten zouden de aantallen te klein worden,
- de gemiddelde uitvoeringskosten per nWajonger bij de gemeenten zouden te hoog worden geschat, omdat de vaste kosten niet of nauwelijks lager zullen zijn dan wanneer de gemeente voor alle nWajongers de Wajong uitvoert. In het laatste geval zijn de vaste kosten per cliënt lager. Daarmee zijn ook de gemiddelde totale uitvoeringskosten lager.
- de opzet is complex, werkt vertragend omdat elke nieuwe nWajonger moet worden verwezen naar of de gemeente of UWV en vereist extra controles om te waarborgen dat de toewijzing random geschiedt,
- vertroebelt de uitkomsten, bijvoorbeeld als de nWajongers onder de hoede van UWV kunnen profiteren van maatregelen die de gemeente neemt om de arbeidsmarktkansen van de eigen nWajongers te bevorderen.

4.3 Controlegroep

Selectie

De prestaties van de experimentgemeenten moeten vergeleken worden met de prestaties van UWV in andere gemeenten om te onderzoeken of UWV of de gemeenten de Wajong beter, sneller en goedkoper uitvoert. Deze andere gemeenten noemen we de controlegroep. De experimentgemeenten worden als groep (en niet individueel) vergeleken met de controlegroep.

Zodra bekend is welke gemeenten in het experiment deelnemen, wordt de controlegroep geselecteerd. Voor elke deelnemende gemeente wordt een controlegroep gevormd. De gemeenten worden in deze controlegroepen geselecteerd op basis van economische, sociale en demografische kenmerken die vergelijkbaar zijn met de betreffende deelnemer. Door de vergelijking van de experimentgemeente te baseren op een groep van gemeenten wordt de rol van het toeval vergaand uitgeschakeld. In een volgende stap worden de gemeenten in de controlegroep gewogen, hoe meer een gemeente op de experimentgemeente lijkt, hoe hoger het gewicht van de resultaten van UWV in deze gemeente (zie paragraaf 6.5).

Bij de selectie van de controlegroep maken we de aanname dat nWajongers in de werkregeling vergelijkbaar zijn met WWB'ers. We kunnen daarom de mate van vergelijkbaarheid tussen gemeenten uitdrukken in termen van verwachte WWB-uitkeringsuitgaven per huishouden in de gemeente. Dat bedrag wordt berekend met de objectieve verdeelsleutel voor de toedeling van het inkomensdeel van de gemeentelijke WWB-budgetten. Het voorspelde uitgavenniveau van een gemeente is een gewogen score op de objectieve kenmerken die bepalend zijn voor de gemiddelde hoogte van de bijstandsuitgaven. Deze voorspelling geldt als een objectieve uitgaven-norm, een benchmark op de average practice in qua objectieve omstandigheden vergelijkbare gemeenten. Voor alle gemeenten worden de voorspelde WWB-uitgaven per huishouden in de gemeente uitgerekend. De niet deelnemende gemeenten waarvan de voorspellingen het dichtst bij die van de betreffende deelnemer liggen, worden geselecteerd voor de controlegroep bij de betreffende deelnemer. Hierbij kunnen we bijvoorbeeld een bandbreedte van 100 euro per huishouden gebruiken (de gemiddelde objectieve uitgaven per huishouden zijn ongeveer 700 euro). Deze methode leidt ertoe dat het aantal gemeenten in de controlegroep groter is dan het aantal gemeenten in de experimentgroep. Gemeenten kunnen voor meerdere experimentgemeente in de controlegroep zitten.

Benodigde gegevens van de controlegroep

Het overgrote deel van de benodigde gegevens van de controlegroep kan direct uit de registraties van UWV gehaald worden. Het gaat hierbij om persoonsgegevens van de instroom nWajong in de werkregeling, gegevens over ingezette ondersteuning, dienstverbanden en kosten van uitkeringen, re-integratie en uitvoering.

Mogelijk bestaat er een verband tussen de gang van zaken op het werkplein en de prestaties van de experimentgemeente of van UWV in de controlegroep (zie paragraaf 5.2). Om hiermee in de analyses rekening te kunnen houden, wordt bij de gemeenten en bij de betrokken UWV-vestigingen gepeild hoe men de samenwerking waardeert. De gemeenten in de controlegroep worden daarom gedurende het experiment jaarlijks benaderd met het verzoek een webenquête in te vullen. In deze enquête wordt gevraagd naar gegevens over de kwaliteit en intensiteit van de samenwerking met interne en externe partners in de keten, het doel van de enquête is om een beeld te krijgen van de perceptie van de gemeente over de samenwerking op het werkplein in ieder jaar van het experiment. Deze enquête gaat ook naar vestigingsmanagers op de UWV vestigingen. De uitvraag van gegevens over de ketensamenwerking in de gemeenten in de controlegroep is exact gelijk aan die bij de experiment-

gemeenten. Voor het overige wordt in het kader van het experiment van de gemeenten in de controlegroep zelf niets gevraagd.

Gedragseffecten

Het is niet de bedoeling dat het experiment zelf gedragseffecten oproept en voor zover dat toch gebeurt dienen deze effecten expliciet te worden gemaakt. Dit is mogelijk door gebruik te maken van het pre-experiment. We kunnen de instroom van nWajongers in 2009, 2010 en gedurende het experiment vergelijken voor verschillende groepen, namelijk voor de experimentgemeenten, de gemeenten in de controlegroep en de gemeenten die niet in de experiment- of controlegroep zitten. Er kan dan vastgesteld worden of er een causaal verband is tussen de uitkomsten en de start van het experiment. Vervolgens kan hiervoor in de analyses worden gecorrigeerd.

Het is mogelijk dat gemeenten sterker gaan sturen op doorstroom naar de WSW. Dit is ook vast te stellen met behulp van het pre-experiment door de instroom WSW voor en na het experiment te vergelijken in de experimentgemeenten, de gemeenten in de controlegroep en overige gemeenten.

Het potentiële gedragseffect dat zowel UWV als de experimentgemeenten sterker gaan sturen op uitstroom van nWajongers is niet per definitie een ongewenst effect. UWV en de experimentgemeenten voeren de nWajong onder dezelfde omstandigheden uit, dus het experiment meet nog steeds de verschillen tussen UWV en gemeenten. Voorwaarde hierbij is wel dat UWV geen middelen verplaatst van gemeenten naar gemeenten in de controlegroep. Dit is echter eenvoudig vast te stellen met behulp van het pre-experiment.

4.4 Bekostiging

De bekostiging loopt volgens de systematiek van de WWB. Dat betekent dat de deelnemende gemeenten drie deelbudgetten toebedeeld krijgen, elk met eigen bestedings- en verantwoordingsregels:

1. Een budget inkomensdeel waaruit de nWajonguitkeringen worden betaald,
2. Een budget werkdeel waaruit de re-integratieondersteuning (bijvoorbeeld ingekochte trajecten), andere extern ingekochte voorzieningen en loonkostensubsidies worden betaald,

3. Een budget apparaatskosten waaruit uitvoeringskosten exclusief werkmiddelen worden bekostigd.

Daarnaast ontvangen de deelnemende gemeenten ook eenmalig een budget voor opstartkosten voor de start van het experiment. Dit budget dient voor de kosten die de gemeenten maken bij de voorbereiding van het experiment, zoals opleidingskosten en automatiseringskosten.

Voor de deelbudgetten gelden dezelfde regels als bij de WWB. Het budget inkomensdeel is vrij besteedbaar.

Voor het werkdeel gelden dezelfde regels als voor het WWB-werkdeel; besteding moet individueel worden verantwoord, middelen mogen niet worden ingezet in het eigen apparaat. Overschotten mogen beperkt worden doorgeschoven naar volgende experimentjaren. Eventuele overschotten bij de beëindiging van het experiment moeten aan SZW worden terugbetaald. Voor de dekking van de apparaatskosten ontvangt de gemeente een budget dat zij vrij mag besteden.

Bepaling van de budgetten

De nWajongbudgetten worden toebedeeld op basis van het aantal instromers in de Wajong-werkregeling in de gemeente.

Voor het inkomensdeel krijgen de experimentgemeenten per ingestroomde Wajonger in de werkregeling een bedrag dat is afgestemd op de verwachte uitkeringslast bij UWV, gemeten over een periode die loopt vanaf datum instroom tot einddatum experiment. Een eventueel overschot op het inkomensdeel hoeft overigens niet per se te betekenen dat de gemeente goed presteert, net zomin als dat een tekort betekent dat de gemeente slecht presteert.

Voor het werkdeel krijgen de experimentgemeenten een bedrag per ingestroomde nWajonger in de werkregeling dat gelijk is aan het bedrag dat UWV gemiddeld per nWajonger in de werkregeling beschikbaar heeft.

Voor het deel apparaatskosten krijgen de deelnemende gemeenten een bedrag dat gelijk is aan de gemiddelde uitvoeringskosten per nWajonger (inclusief opslagen voor overhead, exclusief de uitvoeringskosten claimbeoordeling). Daarnaast krijgen de deelnemers bij de start van het experiment een vaste bijdrage in de opstartkosten.

Bevoorschotting

De deelnemende gemeenten worden bevoorschot op basis van de verwachte instroom in de Wajong-werkregeling in de jaren van het experiment. Na afloop van het experiment volgt de definitieve afrekening op ba-

sis van de werkelijk ingestroomde aantallen. Er wordt niet gecorrigeerd voor de gerealiseerde prijs van een uitkering bij UWV. De vaste bijdrage in de startkosten is niet afhankelijk van het werkelijke aantal opgekomen gevallen.

Financiële risico's

De financiële risico's voor de deelnemende gemeenten zijn beperkt. Voor het inkomensdeel gelden dezelfde regels als voor het inkomensdeel van het WWB-budget: financiële tekorten boven de 10% van het toegekende budget komen voor compensatie in aanmerking. Kleinere tekorten zijn het risico voor de gemeenten. Er is geen maximum op het te halen overschot door de gemeente.

Tekorten op het werkdeel komen volledig voor rekening van de gemeenten. Dat geldt ook voor eventuele tekorten op de apparaatskosten.

4.5 Tijdschema experiment

In tabel 4-1 staat het voorgestelde tijdschema van het experiment. Het experiment is opgedeeld in drie fases, de voorbereidende fase, de experimentfase en de analysefase. De voorbereidende fase neemt 36 weken in beslag, de experiment drie jaar en de analysefase 26 weken.

Tabel 4-1 Voorgesteld tijdschema van het experiment

Onderdeel	Week
<i>Vorbereidende fase</i>	1-36
<i>Vorbereiding SZW</i>	
Offerte-aanvraag experiment	1
Afstemming met UWV	2
Aanbesteding experiment	5-20
<i>Vorbereiding experiment</i>	
Oproep aan gemeenten	1
Aanmelding gemeenten	9
Inleveren implementatieplan door gemeenten	20
Beoordeling implementatieplan	24
Eventuele herziening implementatieplan	30
<i>Vorbereiding gemeenten</i>	
Aanpassing informatiesystemen	12-36
Inrichten van de werkprocessen	12-36
<i>Vorbereiding onderzoekers</i>	
Ontwerp vragenlijsten webenquêtes	21-22
Ontwerp te registreren gegevens door gemeenten	21-22
Uitvraag gegevens UWV voor pre-experiment	21-24
Selectie van controlegroep	23-24
Analyse pre-experiment	25-32
Analyse van de representativiteit van de respons en van de afgeleide steekproef van nWajongers	25-28

Experimentfase

Jaar 1

Uitvraag digitale web-enquête bij experimentgemeenten, gemeenten in de controlegroep en UWV-vestigingen	1
Interviews bij teamleiders gemeenten en UWV	5
Gerichte nieuwe oproep aan gemeenten (indien nodig)	26
Eerste voortgangsrapportage	36
<i>Jaar 2</i>	
Uitvraag systeemgegevens bij UWV (nWajongers in de controlegroep) en bij de experimentgemeenten	5
Uitvraag polisadministratie UWV (nWajongers in de controlegroep en in de experimentgemeenten)	5
Uitvraag digitale web-enquête bij experimentgemeenten, gemeenten in de controlegroep en UWV-vestigingen	1
Koppeling databestanden	7-10
Voorlopige analyses	10-15
Tweede voortgangsrapportage	18
<i>Jaar 3</i>	
Uitvraag systeemgegevens bij UWV (nWajongers in de controlegroep) en bij de experimentgemeenten	5
Uitvraag polisadministratie UWV (nWajongers in de controlegroep en in de experimentgemeenten)	5
Uitvraag digitale web-enquête bij experimentgemeenten, gemeenten in de controlegroep en UWV-vestigingen	1
Koppeling databestanden	7-10
Voorlopige analyses	10-15
Derde voortgangsrapportage	18
<i>Na afloop van het experiment</i>	
Uitvraag systeemgegevens bij UWV (nWajongers in de controlegroep) en bij de experimentgemeenten	5
Uitvraag polisadministratie UWV (nWajongers in de controlegroep en in de experimentgemeenten)	5
Interviews bij teamleiders gemeenten en UWV	5
Koppeling databestanden	7-10
Integrale analyses	10-20
Concept-eindrapportage	22
Eindrapportage	26

5 RESPONS EN SELECTIVITEIT

5.1 Respons

De verwachting is dat landelijk jaarlijks 10.000 mensen instromen in de Wajong-werkregeling. Dat zijn er ongeveer 60 per 100.000 inwoners.

Op basis van een uitgevoerde telefonische peiling onder managers, controllers en beleidsmedewerkers ramen we het aantal deelnemende gemeenten op 72, volgens onderstaande tabel verdeeld over de onderscheiden grootteklassen.

Grootteklasse	In het experiment			
	Aantal gemeenten	Aantal inwoners	Instroom Wajong-werkregeling per jaar	Cumulatieve instroom 3 jaar
250.000plus (4)	1	265.562	166	498
100.000 – 250.000 (22)	3	443.775	277	831
50.000 – 100.000 (42)	8	566.167	354	1062
25.000 – 50.000 (140)	28	956.583	598	1794
10.000 - 25.000 (164)	33	574.296	359	1077
10.000min (59)	0	0	0	0
Totaal (431)	72	2.806.383	1754	5262

Het gezamenlijk aantal inwoners in de deelnemende gemeenten ramen we op 2,8 mln. Gerekend met een vaste verhouding van 60 instromers in de Wajong-werkregeling per 10.000 inwoners per jaar betekent dit dat er aan het eind van de driejarige experiment in totaal 5.262 nWajongers in de werkregeling bij de deelnemende gemeenten in behandeling zijn genomen.

Significantie

Of er na afloop van het experiment statistisch onderbouwde uitspraken gedaan kunnen worden is afhankelijk van de volgende factoren:

- Het gevonden effect van de uitvoering van UWV dan wel gemeenten op de verschillende doelvariabelen
- Het aantal gemeenten dat meedoet aan het experiment
- De variatie in de uitkomsten bij de experimentgemeenten en controlegemeenten

Tabel 5-1 is een illustratie van de samenhang tussen enerzijds de omvang van het gevonden effect en het aantal experimentgemeenten anderzijds. Hoe groter het gevonden effect en hoe groter het aantal experimentgemeenten, hoe hoger de kans dat dit effect ook statistisch significant is.

De uiteindelijke uitkomsten zijn afhankelijk van de variatie van de uitkomsten. We hebben hierbij gerekend met een gemiddelde standaarddeviatie zoals die bij de WWB. Bij een hogere variatie in het experiment neemt de kans op significante uitkomsten af.

Als uit het experiment een verschil van 5% op een doelvariabele komt, bijvoorbeeld het uitkeringsbedrag instroom Wajong-werkregeling is in de gemeenten 5% lager dan bij UWV, dan is bij 10 en 25 experimentgemeenten dit gevonden effect niet significant. De onderzoekers kunnen dan niet concluderen dat dit effect statistisch verschillend is van 0. Bij 50 en 75 gemeenten kunnen ze dit wel, met een significantie niveau van 5%. De betrouwbaarheidsintervallen (tussen haakjes) worden kleiner naar mate het aantal gemeenten toeneemt. Zo is bij een effect van 10% en 25 gemeenten het betrouwbaarheidsinterval nog (2%-18%), bij 100 gemeenten is dit (8%-12%). Hoe meer gemeenten, hoe nauwkeuriger de onderzoekers het effect van het Wajong-experiment kunnen waarnemen.

Tabel 5-1: Overzicht van te verwachten significantie van waargenomen effecten bij verschillende aantallen experimentgemeenten. Tussen haakjes staan de betrouwbaarheidsintervallen (95%).

Waargenomen effect	Aantal experimentgemeenten				
	10	25	50	75	100
5%	Niet significant	Niet significant	5% (1-9)	5% (2-8)	1% (3-7)
10%	Niet significant	5% (2-18)	1% (6-14)	1% (7-13)	1% (8-12)
20%	5% (7-33)	1% (12-28)	1% (16-24)	1% (17-23)	1% (18-22)

Als de respons tegenvalt (lager dan 35 gemeenten en/of minder dan 850 verwachte instroom nWajong), dan volgt een herhaalde oproep van SZW, voor deelname. Gemeenten kunnen dan later instromen in het experiment.

Terugvalopties bij lage respons

Als ook na de herhaalde oproep van SZW het aantal deelnemers, respectievelijk het aantal nWajongers in de werkregeling, achterblijft bij de verwachtingen dan neemt de statistische onzekerheid rondom de geobser-

veerde uitkomsten toe naarmate de respons minder is. Hoe minder deelnemers, des te minder ambitieus het experiment kan zijn. Minder ambitieus betekent niet minder zinvol. In de vorige paragraaf hebben we gezien dat het ook met een klein aantal experimentgemeenten mogelijk is om steekhoudende uitspraken te doen over de effecten op de resultaatindicatoren. Die zijn dan wel meer kwalitatief van aard en minder stevig statistisch onderbouwd. Bij kleine aantallen deelnemers is het noodzakelijk de betrokken actoren in persoonlijke een-op-een gesprekken en groeps gesprekken te interviewen over de bereikte resultaten en de achtergronden van de waargenomen verschillen.

Bij een lage respons kunnen de individuele analyses uitkomst bieden, omdat er ook bij weinig experimentgemeenten toch relatief veel individuele waarnemingen zijn.

Het vereiste minimum aantal deelnemers is afhankelijk van de grootte van de gemeenten die meedoen. Voor voldoende variatie tussen gemeenten zijn er minimaal acht gemeenten nodig, voor de individuele analyses zijn minimaal 400 nWajongers in de werkregeling per jaar nodig. Dit betekent dat er in de deelnemende gemeenten samen ongeveer 650.000 inwoners moeten wonen om de vereiste minimaal instroom van nWajongers te waarborgen, bij voorkeur zijn hier twee gemeenten van minimaal 100.000 inwoners bij.

5.2 Selectiviteit

De verwachting is dat de deelnemende gemeenten op enkele dimensies niet helemaal representatief zijn voor de totale populatie Nederlandse gemeenten. In deze paragraaf beschrijven we enkele mogelijke dimensies waarop dat het geval kan zijn, de analyses tijdens het experiment moeten dit uitwijzen.

Ontevreden gemeenten

Mogelijk is er een verband tussen de respons en de gang van zaken op de werkpleinen. Uit de sonderingen is gebleken dat voor sommige gemeenten de moeizame samenwerking op de werkpleinen een extra reden is om mee te doen, terwijl andere gemeenten erop wijzen dat juist door de goede verhoudingen op de werkpleinen deelname aan het experiment niet tot problemen in de samenwerking zal leiden. Op voorhand valt niet precies te voorspellen hoe het verband zal zijn, dit moet tijdens het experiment blijken. We kunnen in de analyses rekening houden met de mate van tevredenheid van de gemeenten over de gang van zaken op de werkpleinen op basis van de webenquêtes onder de experimentgemeenten, de gemeenten

in de controlegroep waar UWV de nWajong uitvoert en onder de vestigingsmanagers van UWV.

Goed presterende gemeenten

Hoewel dat uit de sonderingen niet direct blijkt, is het mogelijk dat de respons onder gemeenten die op de WWB goed presteren relatief groot is. Zij kunnen meer risico op zich nemen en hebben kennelijk een goede aanpak gevonden. Voor deze eventuele selectiviteit wordt in de analyses gecontroleerd op basis van de verschillen tussen feitelijke uitgaven WWB-uitkeringen en objectieve normuitgaven volgens de geldende objectieve verdeelsleutel. Deze normuitgaven gelden als de average practice benchmark voor gemeenten in vergelijkbare economische, sociale en demografische omstandigheden. De afstand tot de benchmark is een goede indicator van het prestatieniveau.

Ondervertegenwoordiging van de grootste en de kleinste gemeenten

De sonderingen geven een eerste beeld van ondervertegenwoordiging van de grootste en kleinste gemeenten. Indien er wel een (klein) aantal kleine en grote gemeenten zijn die meedoen met het experiment, is het mogelijk om op basis van de resultaten van deze gemeenten uitspraken te doen over de effecten voor dit type gemeenten. Wel zullen deze uitspraken met meer onzekerheden omgeven zijn dan die voor middelgrote gemeenten. Bij enkel deelname van middelgrote gemeenten is het mogelijk om de resultaten voor middelgrote gemeenten te extrapoleren naar kleine en grote gemeenten. Uiteraard zijn resultaten bij deelname van kleine en grote gemeenten zelf betrouwbaarder, maar ook zonder deelname kan er een indicatie gegeven worden van de effecten van de uitvoering van de Wajong door gemeenten.

6 OPZET VAN DE ANALYSES

6.1 Operationalisering doelvariabelen

We meten de resultaten in drie verschillende dimensies:

- Beter. Hierbij kijken we naar variabelen als
 - de duur van het eerst gekregen contract (de overeengekomen looptijd van het dienstverband)
 - de omvang van het contract (in uren per week)
 - de duur van het eerste dienstverband (gerealiseerde looptijd van het dienstverband, dit is niet per definitie gelijk aan de in het contract overeengekomen duur omdat het dienstverband voortijdig afgebroken of juist verlengd kan worden)
 - de omvang van het dienstverband (in uren per week)
 - de klanttevredenheid
 - de werkgeverstevredenheid
 - de totale productieve tijd (eventueel over meerdere dienstverbanden)
- Sneller. Hierbij kijken we bijvoorbeeld naar de gemiddelde tijd van intake tot plaatsing.
- Goedkoper. Hierbij kijken we naar
 - het aantal nWajong-uitkeringen per huishouden in de gemeente
 - uitkeringslasten nWajong in de werkregeling (werkelijke kosten, ook eventuele inzet WWB-budget)
 - de inzet van werkmiddelen (werkelijke kosten, ook eventuele inzet participatiebudget)
 - de uitvoeringskosten
 - overschot/tekort op het inkomensdeel

Dienstverbanden

Er kunnen grote verschillen zijn tussen het type werkgever bij gerealiseerde dienstverbanden. Een dienstverband bij een SW-bedrijf of op een gesubsidieerde werkplek bij de gemeente is een ander resultaat dan een dienstverband bij een reguliere werkgever. We stellen daarom voor om onderscheid te maken naar type werkgever, op die manier kan onderzocht worden op welke manier UWV of de gemeenten de uitstroom nWajong realiseren.

Uitvoeringskosten

De gemiddelde uitvoeringskosten nWajong bij UWV worden berekend op basis van realisaties. Als deze nog niet beschikbaar zijn, kunnen de onderzoekers de cost accounting modellen van UWV gebruiken. De gemeentelijke uitvoeringskosten worden bepaald op basis van de grootboekrekeningen van de deelnemende gemeenten. Het gaat hierbij om de gemiddelde uitvoeringskosten per nWajonger bij UWV en de experimentgemeenten. Daarnaast kan er ook gekeken worden naar de marginale uitvoeringskosten, oftewel de stijging van de uitvoeringskosten bij experimentgemeenten en de daling van de uitvoeringskosten bij UWV. Dit is niet per definitie hetzelfde als de gemiddelde kosten per nWajonger, omdat bijvoorbeeld de systeemkosten (ICT, automatisering) bij gemeenten niet hoeven te stijgen door de uitvoering van de nWajong maar wel worden toegerekend aan de nWajong (terwijl dit eerst alleen werd toegerekend aan de WWB). We kunnen de marginale kosten berekenen door de daling van de uitvoeringskosten door het experiment bij UWV te vergelijken met de stijging van de uitvoeringskosten bij de experimentgemeenten.

Het Cost Accounting Model van UWV dient als onderbouwing van de jaarlijkse financieringsaanvraag van de uitvoeringskosten bij SZW. Het model is "bottom-up" opgebouwd, iedere divisie heeft activiteiten gespecificeerd en daar een tijdsbeslag per personele functie bij bepaald, deels op basis van toewijzing en deels op basis van normering. Daarnaast zijn kosten zoals huisvesting, automatisering en vervoer verwerkt in het model, deels variabel (afhankelijk van de productie) en deels vast. Het model kan op basis van de verwachte productie (instroom en volume) de verwachte uitvoeringskosten berekenen.

De gemeentelijke grootboekrekeningen geven een gedetailleerd beeld van de hoogte en opbouw van de uitvoeringskosten. Op basis daarvan kunnen de kosten worden onderscheiden naar activiteit, bijvoorbeeld aanvragen van de uitkering, fraudeonderzoek, bezwaar en beroep, re-integratie, betalingen, en naar type kosten zoals personeelskosten, automatiseringskosten en kantoorkosten. Ook worden de kosten per type uitkering onderscheiden, zoals WWB, schuldhelpverlening, armoedebeleid en bijzondere bijstand. De deelnemende gemeenten worden gevraagd om de grootboekrekeningen aan te leveren.

Schaling en analysemethode

We gebruiken de intervalschaal voor alle variabelen behalve de klanttevredenheid en werkgeverstevredenheid. Voor deze variabelen gebruiken we de ordinale schaal. We willen de toepasselijke multivariate analyse methoden gebruiken om de variabelen te controleren voor invloedrijke factoren

als kenmerken van de bevolking en wetswijzigingen. Dit wordt verder uitgewerkt in de volgende paragraaf.

6.2 Controlevariabelen

Verschillen in de doelvariabelen bijvoorbeeld de uitkeringslasten instroom Wajong-werkregeling zullen zelden geheel te wijten te zijn aan verschillen in prestaties van UWV en gemeenten. Er zijn andere factoren die hierbij een rol spelen. Het is belangrijk om de uitkomsten van het experiment te controleren voor deze factoren, omdat anders niet de werkelijke prestaties van UWV of gemeente gemeten worden. We gebruiken hiervoor zogenoemde controlevariabelen, variabelen die meegenomen worden in de analyses nadat aangetoond is dat ze een significant effect hebben op de doelvariabele zodat de doelvariabele "geschoond" wordt voor de invloed van deze variabelen.

We onderscheiden controlevariabelen op het niveau van de individuele nWajongers, het niveau van de gemeente en op het niveau van de regio.

Regioniveau:

- Output UWV
- Arbeidsmarktkenmerken

Gemeenteniveau:

- Demografie (bijvoorbeeld leeftijdsopbouw, etniciteit)
- Economische structuur (kenmerken van vraag- en aanbodkant van de arbeidsmarkt)
- Sociaal maatschappelijk (lage inkomens, lage opleiding, gezondheid, verslaving)
- Overige kenmerken (bijvoorbeeld instellingen voor speciaal onderwijs, AWBZ-instellingen, SW-bedrijf)
- Gemeentegrootte
- Samenwerking in de keten

Individueel niveau

- Opleiding
- Mate van arbeidsongeschiktheid
- Type beperking

6.3 Overzicht van gegevensbronnen

Voor de analyses zijn gegevens uit de volgende bronnen nodig:

- Polisadministratie UWV
- Cliëntregistratie UWV
- Ingezette trajecten UWV
- Cost Accounting Model UWV
- Uitkeringslasten en re-integratiekosten UWV
- Interviews met teamleiders bij experimentgemeenten en UWV
- Webenquête onder experimentgemeenten, controlegemeenten en vestigingen UWV over samenwerking in de keten, kwaliteit ketenpartners en voortgang experiment
- Registratie instroom nWajong experimentgemeenten
- Ingezette trajecten nWajong bij experimentgemeenten
- Uitkeringslasten en re-integratiekosten nWajong bij experimentgemeenten (inclusief eventuele inzet WWB-budget of participatiebudget)
- Grootboekrekeningen experimentgemeenten
- Instroom WSW

De gegevens uit de polisadministratie en de cliëntregistraties van UWV en experimentgemeenten kunnen aan elkaar gekoppeld worden. Zo kan alle nWajongers in de werkregeling worden onderzocht of en wanneer ze een dienstverband hebben gekregen. Bovendien krijgen we zo informatie over het type werkgever, het type dienstverband en de duur van het dienstverband. Ook de registraties van de trajecten kunnen aan de cliëntregistraties gekoppeld worden, zodat we kunnen analyseren voor wie en wanneer er trajecten ingezet worden. Een belangrijke opmerking hierbij is dat de polisadministratie met vertraging beschikbaar komt, de koppeling zal daarom op z'n vroegst een half jaar na de analyseperiode kunnen plaatsvinden.

Het Cost Accounting Model van UWV en de grootboekrekeningen van de gemeenten dienen om inzicht te krijgen in de hoogte van de uitvoeringskosten. De webenquête dient om inzicht te krijgen in mogelijke selectiviteit en biedt ons eventueel controlevariabelen voor de analyses.

De interviews bij teamleiders bij zowel experimentgemeenten als UWV geven ons meer informatie over de voortgang van het experiment en de verwachtingen bij verschillende partijen. Ook kunnen uit deze gesprekken additionele controle- of selectievariabelen komen, die van belang kunnen zijn bij de analyses.

Gegevens over de instroom WSW dienen ook als potentiële controlevariabele.

Aan de experimentgemeenten wordt gevraagd om gegevens van de nWajongers in de werkregeling die gedurende het experiment instromen te registreren. Het gaat hierbij om gegevens die op dit moment ook bij UWV worden geregistreerd, zoals:

- BSN-nummer
- Datum van instroom
- Datum van uitstroom
- Reden van instroom
- Reden van uitstroom
- Geboortedatum
- Geslacht
- Leefvorm
- Aantal kinderen
- Type beperking
- Percentage arbeidsongeschiktheid
- Datum van intakegesprek
- Datum van vervolggesprekken
- Type gesprek
- Naam coach
- Datum opstellen participatieplan
- Startdatum ingezette trajecten
- Type traject
- Einddatum ingezette trajecten
- Resultaten in termen van werk

Op dit moment houden de experimentgemeenten vergelijkbare gegevens bij voor de personen in de WWB, wij verwachten daarom niet dat het een grote belemmering zal zijn om de registraties dusdanig aan te passen dat de gemeenten deze gegevens kunnen bijhouden.

6.4 Overzicht van te gebruiken analysemethoden

Er zijn verschillende analysemethoden nodig om de vraag te beantwoorden of er een aantoonbaar effect is van de uitvoering van de nWajong door gemeenten. In de voorgestelde experimentopzet wordt gebruik gemaakt van de volgende methoden:

- Beschrijvende statistiek. Overzichten van de uitkomsten van de doelvariabelen voor de verschillende experimentjaren, voor zowel experiment- als controlegemeenten. Hierbij wordt geen rekening gehouden met selectiviteit en controlevariabelen.

- Difference-in-difference analyse. Econometrische analyse op gemeentelijk niveau van de uitkomsten voor experiment- en controlegemeenten. Hierbij vergelijken we de situatie tijdens en voor het experiment voor zowel de experiment- en controlegemeenten om te onderzoeken of de prestaties op de verschillende doelvariabelen van de uitvoerders verschillen. Bij deze analyse wordt rekening gehouden met selectiviteit door middel van de propensity score. Er wordt ook gecontroleerd voor factoren buiten de invloed van UWV en/of gemeenten door middel van controlevariabelen.
- Duuranalyse. Econometrische analyse op individueel niveau voor duurvariabelen, zoals de duur van de uitkering. Voor iedere persoon die in de nWajong is ingestroomd wordt de duur verklaard uit potentieel verklarende factoren. Een van de verklarende factoren is het type uitvoerder, op deze manier kan zichtbaar worden gemaakt of de uitvoerder een effect heeft op de duur (van bijvoorbeeld de uitkering). Bij deze analyse wordt gecorrigeerd voor selectiviteit en voor externe en individuele factoren.
- Kwalitatieve analyse. De kwalitatieve analyse heeft als doel om de kwantitatieve analyses aan te vullen. Uit de kwalitatieve analyses komen de ervaringen met het experiment van zowel UWV als gemeenten naar voren. Dit biedt een "kijkje achter de cijfers", zo kunnen eventuele bijeffecten aan het licht komen, is er meer informatie over de samenwerking tussen de ketenpartners en kunnen resultaten beter geduid worden. De kwalitatieve analyse gebeurt door middel van een aantal interviews gedurende de looptijd van het experiment, met zowel een aantal deelnemende gemeenten als UWV.

Gemeenten in de controlegroep

Gemeenten in de controlegroep zijn gemeenten die niet meedoen aan het experiment en die ongeveer gelijke economische, demografische en sociaal-economische kenmerken hebben als de experimentgemeenten. Deze gemeenten worden geselecteerd op grond van de gelijkheid met de experimentgemeenten wat deze omstandigheden betreft. Door de prestaties van de experimentgemeente te vergelijken met de prestaties van UWV in een zo geselecteerde controlegroep, wordt goeddeels voorkomen dat waargenomen verschillen in de prestaties op de doelvariabelen worden vertekend door verschillen in omstandigheden buiten de invloed van de betrokken partijen.

Controlevariabelen

Er zijn factoren buiten de invloed van UWV en/of gemeenten die een effect kunnen hebben op de prestaties. Als er in de regio bijvoorbeeld een school voor speciaal onderwijs is, kan het aanbod van nWajongers relatief hoog zijn waardoor het moeilijk wordt nWajongers te plaatsen.

De controlevariabelen maken de potentiële externe factoren meetbaar. Door de factoren mee te modelleren kan onderzocht worden of de factoren inderdaad een effect hebben op de prestaties en indien dat het geval is kunnen de prestaties voor dat effect worden gecorrigeerd. Dit zorgt ervoor dat de gemeenten en UWV onderling vergelijkbaar worden gemaakt.

Individuele factoren

Ook de kenmerken van de nWajongers zelf kunnen invloed hebben op de prestaties van UWV en gemeenten. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een persoon met een relatief hoge opleiding eerder naar werk kan worden begeleid dan iemand met een lagere opleiding. In de duurmodellen kunnen de individuele kenmerken van ieder persoon meegemodelleerd worden. Als blijkt dat er een significant effect is op de doelvariabele, dan wordt het kenmerk opgenomen in het model zodat de personen voor dat kenmerk vergelijkbaar worden gemaakt.

Selectiviteit

Het is mogelijk dat er een verband is tussen de respons en de te verwachte prestaties van een gemeente. Dit heet selectiviteit, de experimentgemeenten zijn dan geen representatieve steekproef van Nederlandse gemeenten.

In de analyses kan hiervoor gecorrigeerd worden door middel van de propensity score. Dit is de verwachte kans dat een gemeente meedoet aan het experiment. Deze kans wordt berekend op basis van allerlei factoren die wellicht zorgen voor selectiviteit, zoals een moeizame samenwerking op het werkplein of de grootte van de gemeente. De prestaties van UWV in vergelijkingsgemeenten die ongeveer een gelijke kans op deelname aan het experiment hebben als de experimentgemeente zelf, tellen zwaarder mee in de analyse. Dit zorgt ervoor dat de UWV en experimentgemeenten beter vergelijkbaar zijn.

6.5 Econometrische analyses

We onderscheiden twee typen analyses, analyses op individueel niveau en analyses op het niveau van de gemeenten. Het is nodig om analyses op

verschillende niveaus uit te voeren omdat zowel de prestaties per type klant als de prestaties per type gemeente gemeten moeten worden.

De analyses op individueel niveau zijn uiteraard het meest gedetailleerd, maar zijn tegelijkertijd ook technisch complex. We kunnen dan rekening houden met individuele effecten op de prestaties van UWV en gemeenten, je neemt waar wat voor kenmerken een persoon heeft (bijvoorbeeld opleiding, leeftijd). Dit maakt dat we voor veel externe factoren kunnen corrigeren om zo de prestaties van UWV en gemeenten zichtbaar te maken.

In de individuele analyses is echter onvoldoende mogelijkheid om uitkomsten per type gemeente te onderscheiden. Analyses op gemeentenniveau zijn minder informatief op individueel niveau, maar bieden wel de mogelijkheid om de analyse naar type gemeente uit te voeren. Bovendien zijn deze analyses robuuster. Daarom worden in de evaluatie beide niveaus van de analyse gehanteerd.

Analyses op individueel niveau, duuranalyse

Een aantal doelvariabelen heeft betrekking op de duur, de duur van de uitkering, de duur tot plaatsing, de duur van een dienstverband. De meest geschikte manier om deze doelvariabelen in kaart te brengen is de methode van duuranalyse (bijvoorbeeld door middel van een mixed proportional hazard of Cox model). Het voordeel van duuranalyse is dat het de onderzoeker in staat stelt om de tijdsafhankelijkheid te modelleren (bijvoorbeeld hogere uitstroom in eerdere periodes van de uitkering) en rekening kan houden met niet volledig geobserveerde waarnemingen (niet alle instromers in de nWajong-werkregeling zijn na afloop van het experiment uit de uitkering).

Bij duuranalyse verklaren we de duur in de nWajong van individuele Wajongers in de werkregeling uit potentiële verklarende factoren, zoals leeftijd, opleiding en type belemmering. We doen dit voor *alle* personen die in de periode van het experiment in de Wajong zijn ingestroomd. In het duurmodel nemen we ook een variabele van de uitvoerder op. Zo kunnen we onderscheiden of de uitvoerder (gemeente of UWV) een significant effect heeft op de duur van de uitkering¹.

¹ Het is noodzakelijk om gebruik te maken van een geclusterd duurmodel, omdat er verschillen tussen gemeenten en werkpleinen zijn die niet volledig geobserveerd worden (bijvoorbeeld arbeidsethos inwoners).

In de analyses is sprake van zogenaamde "right censoring", dit betekent dat de waarnemingen worden afgeknot na afloop van het experiment. We kunnen voor veel personen niet de volledige periode (van instroom tot uitstroom) waarnemen. Hier moeten we rekening mee houden in de analyse.

Een ander punt is de periode vlak voor beëindiging van het experiment. Gemeenten kunnen in deze periode minder winst behalen op de Wajong instroom, omdat deze personen na een korte periode weer terug gaan naar UWV. We moeten hiervoor in de analyses corrigeren.

Analyses op het niveau van de gemeenten

De overige analyses vinden plaats op het niveau van de gemeente. We vergelijken de uitkomsten op de overige doelvariabelen tussen de experiment- en controlegemeenten.

We stellen voor om gebruik te maken van de difference in difference methode. Hierbij vergelijken we de periode voor het experiment met de periode tijdens het experiment, we bekijken dus bijvoorbeeld hoeveel de kosten aan uitkeringen bij de experiment- en controlegemeenten zijn veranderd gedurende het experiment. In de periode voor het experiment voerde UWV de nWajong uit, in de periode tijdens het experiment ofwel UWV (controlegemeenten) of de gemeenten (experimentgemeenten).

We selecteren de vergelijkingsgemeenten op basis van de objectieve uitgaven WWB (zie paragraaf 4.3). Dit betekent dat we voor iedere experimentgemeente onderzoeken welke gemeenten waar UWV de nWajong uitvoert vergelijkbare objectieve uitgaven WWB hebben. Deze gemeenten vormen de controlegroep.

Selectiviteit bij de deelnemende gemeenten

Zoals omschreven in paragraaf 5.2 is het mogelijk dat de deelnemende gemeenten geen representatieve steekproef van de Nederlandse gemeenten vormen. Tijdens het experiment moet hierop getoetst worden. Als hier geen rekening mee wordt gehouden bij de analyses, worden de prestaties van de experimentgemeenten mogelijk onder- of juist overschat. Stel bijvoorbeeld dat vooral gemeenten met veel werkgelegenheid voor nWajongers aan het experiment meedoen. Deze gemeenten hebben meer mogelijkheden om nWajongers in de werkregeling te laten participeren dan UWV in gebieden met minder werkgelegenheid voor de doelgroep. Als de onder-

zoekers hier niet voor corrigeren, worden de prestaties van de experimentgemeenten van het experiment overschat.

Een manier om hiervoor te corrigeren is door de prestaties van UWV in de vergelijkingsgemeenten van een experimentgemeente te wegen met de zogenaamde propensity score.

De propensity score is de verwachte kans dat een gemeente meedoet met het experiment. Deze kans bepalen we op variabelen als gemeentegrootte, percentage banen in sectoren waar relatief veel laagopgeleiden werken en de perceptie van de gemeente van de samenwerking met UWV op het werkplein. Hoe dichter de propensity score van een gemeente in de controlegroep ten opzichte van die van de experimentgemeente ligt, hoe hoger het gewicht. Als de experimentgemeente een (verwachte) kans van 60% heeft om mee te doen met het experiment, dan krijgen gemeenten in de controlegroep met een vergelijkbare kans een hoog gewicht, de resultaten van UWV in gemeenten met een veel hogere of juist lagere kans krijgen een lager gewicht. Hoe hoger het gewicht van een vergelijkingsgemeente, des te zwaarder telt de prestatie van UWV in deze gemeente mee in de vergelijking.

De propensity score kan de uitkomsten corrigeren voor selectiviteit op basis van waargenomen kenmerken. Het valt niet uit te sluiten dat er nog enige selectiviteit overblijft door niet geobserveerde kenmerken. De analysemethode bij de analyses op gemeenteniveau (difference in difference) neemt vermindert deze niet waargenomen selectiviteit, zodat de analyses nog nauwkeuriger worden.

Uitkomsten van de analyses

Op basis van de econometrische analyses kan voor de verschillende variabelen (indicaties voor beter, sneller en goedkoper) worden bekeken of er een significant effect is van de uitvoering door gemeenten. We verklaren het verschil in doelvariabele, bijvoorbeeld de uitkeringslasten, uit het type uitvoerder, maar ook uit andere potentiële verklarende factoren zoals economie, demografie, kwaliteit van UWV en gepercipieerde samenwerking op het werkplein. Op deze manier worden de waargenomen prestaties gecorrigeerd voor factoren buiten de invloed van de gemeenten en UWV. Hierbij kan ook rekening gehouden worden met eventuele selectiviteit bij de deelnemende gemeenten.

De analyses geven ons antwoord op de vraag of er een zelfstandig effect uitgaat van uitvoering door gemeenten. Statische analyse kan vervolgens

uitwijzen of dit effect significant is, zodat er geconcludeerd kan worden of gemeenten dan wel UWV voor sommige doelvariabelen beter presteren bij de uitvoering van de nWajong.